

MVCRX08387YL
prvotní identifikátor

odbor všeobecné správy

náměstí Hrdinů 1634/3

140 21 Praha 4

Č. j. MV- 1109-51/VS-2024

Praha 4. září 2024

Počet stran: 5

Žadatel:
XXXXXX

Poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Ministerstvo vnitra, odbor všeobecné správy (dále jen „Ministerstvo vnitra“), obdrželo od žadatele dne 22. 8. 2024 žádost označenou jako žádost o podání informací. Podle § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), jsou povinnými subjekty, které mají podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce.

Podle § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy, ve znění pozdějších předpisů, je v působnosti Ministerstva vnitra agenda matrik.

Ve své žádosti žadatel uvádí následující dotazy:

- 1) *Jsou matriky vedeny jako státní úřady, veřejné korporace či soukromé subjekty vedené v mezinárodní obchodní databázi Dun & Bradstreet s evidenčním číslem D-U-N-S?*
- 2) *Jsou matriky stále úřady nebo subjekty, které si právo vykládají podle situace?*
- 3) *Je úředně ověřená plná (moc specifikovaná) na dobu neurčitou legitimním dokumentem?*
- 4) *V českém právním prostředí je úředně ověřená plná moc při vyřizování dokumentů stále platná, mají matriky od roku 2024 výjimku z tohoto práva údajně neposkytovat na základě plné moci služby lidem?*
- 5) *Je-li úředně ověřená plná moc pro zastupování, mají matriky podle nějakého zákona povolenou výjimku na zcela jiné znění plné moci, která je dle právního zástupce sepsána srozumitelně, jasně a s návazností na aktuální právo? – prosím přesnou citaci*

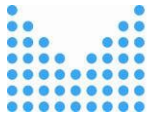

- 6) *Je podle zákona stále platná úředně ověřená plná moc při vyřizování dokumentů zesnulého rodinného příslušníka? (případně kdy došlo ke zrušení vyřizování na základě plných mocí)*
- 7) *Je podle zákona stále platná úředně ověřená plná moc při vyřizování narození potomka a vyřízení rodného listu, jestliže jeden z rodičů je indisponován? (případně kdy došlo ke zrušení vyřizování na základě plných mocí)*
- 8) *Mají matriky od roku 2024 výjimku ze zákona neposkytovat služby na základě úředně ověřené plné moci?*
- 9) *Vydal váš odbor výslovně směrnice (potažmo Ministerstvo vnitra) od roku 2024 neposkytovat na základě úředně ověřené plné moci úkony plynoucí na matričním úřadě lidem?*
- 10) *Je kompetencí matrik z důvodu neznalosti práva působit lidem škodu bez jakéhokoli postihu?*
- 11) *Jakou formou při pochybení úředníků/vedoucích apod. je kompenzována náhrada např. ušlého výdělků, advokáta apod.?*
- 12) *Podle právního výkladu je známo, že neznalost zákona neomlouvá, mají matriky (jejich zaměstnanci, úředníci, vedoucí) výjimku? – prosím přesnou citaci*
- 13) *Jsou vedoucí matrik přímo zodpovědní za výše uvedené jednání nebo se zodpovídají přímo Vám?*
- 14) *Plní stále matriky službu lidem nebo mají lidé plnit službu matrikám?*

K samotné žádosti je třeba konstatovat, že převážně směřuje k poskytnutí názorů a výkladu právních předpisů, na což se podle § 2 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím nevztahuje povinnost poskytovat informace. S ohledem na principy dobré správy a zásadu, že veřejná správa je službou veřejnosti, však k požadavkům vyjádřeným v žádosti uvádíme následující.

K dotazům uvedeným pod body 1) a 2) sdělujeme, že v souladu s § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o matrikách“), jsou matričními úřady obecní úřady, v hlavním městě Praze úřady městských částí, v územně členěných statutárních městech úřady městských obvodů nebo úřady městských částí a pro území vojenských újezdů újezdní úřady, které určí a jejich správní obvody vymezí Ministerstvo vnitra (dále jen „ministerstvo“) prováděcím právním předpisem. Prováděcím právním předpisem, který vymezuje správní obvody matričních úřadů, je vyhláška č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon o matrikách, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně se jedná o přílohu č. 1 této vyhlášky.

Matriční úřady, jakož i obecní úřady obcí s rozšířenou působností (dále jen „úřad s rozšířenou působností“), krajské úřady, v hlavním městě Praze a ve městech Brně, Ostravě a Plzni magistráty těchto měst (dále jen „krajský úřad“), ministerstvo a zastupitelské úřady České republiky, s výjimkou konzulárních úřadů vedených honorárními konzulárními úředníky vykonávají působnost na úseku matrik a další činnosti stanovené zákonem o matrikách (viz § 2 zákona o matrikách).

Působnosti stanovené krajskému úřadu, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, Magistrátu hlavního města Prahy, úřadu městské části hlavního města Prahy, magistrátu měst Brna, Ostravy a Plzně, úřadům městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst, obecnímu úřadu, starostovi, místostarostovi nebo pověřenému členu zastupitelstva podle zákona o matrikách jsou výkonem přenesené působnosti (§ 95a zákona o matrikách).

Pojem přenesená působnost znamená, že výkon státní správy byl v určitém rozsahu státem přenesen (delegován) na orgán územní samosprávy. Při výkonu přenesené působnosti jsou orgány obcí a krajů vázány nejen zákony, ale též právními předpisy ústředních orgánů státní správy.

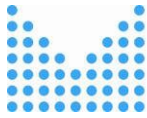
Lze tedy shrnout, že je výkon působnosti na úseku matrik, jména a příjmení je výkonem přenesené působnosti a matriční úřady tak plní funkci správních orgánů ve smyslu § 1 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).

V případě dotazů uvedených pod body 3) až 9) lze uvést, že otázky smluvního zastoupení na základě plné moci jsou obecně vymezeny zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, jehož věcným gestorem je Ministerstvo spravedlnosti. Z tohoto důvodu je třeba se v otázce podstatných náležitostí smluvního zakotvení zastoupení obracet na toto ministerstvo.

Pro účely řízení jsou podmínky zastoupení stanoveny procesními řády, kdy v případě řízení před správním orgánem jsou tyto zakotveny v § 33 a násl. správního řádu. V obecné rovině lze konstatovat, že zastoupení na základě plné moci je při výkonu veřejné správy přípustné, ledaže by zvláštní právní předpis tuto možnost explicitně vylučoval. Z dikce zákona o matrikách vyplývá, že zastoupení na základě plné moci není při výkonu matriční agendy vyloučeno. S ohledem na skutečnost, že jsou do matričních knih zaznamenávány citlivé údaje a že zápisy v matričních knihách jsou neveřejné (viz § 7 odst. 4 zákona o matrikách), však zákon o matrikách stanoví požadavek písemné plné moci s úředně ověřeným podpisem zmocnitele (viz např. § 8a odst. 5; § 13; § 25 odst. 8; § 46 odst. 4 atd. zákona o matrikách) a v případě manželství uzavíraného zmocněncem dále též rozhodnutí krajského úřadu (viz § 38 zákona o matrikách).

V otázce zastoupení na základě plné moci dále v obecné rovině záleží též na rozsahu zmocnění, tzn. zda byla zmocněnci ze strany zmocnitele udělena generální plná moc, kde není definován rozsah právního jednání, ke kterému je zmocněnec zmocněn, a je tudíž oprávněn vykonávat za zmocnitele veškerá právní jednání, či plná moc speciální, tzn. pouze pro určitý dílčí úkon.

Vzhledem k uvedenému, kdy zákon o matrikách připouští zastoupení na základě plné moci, nebyla ze strany ministerstva v této věci vydána žádná metodická informace ani směrnice.

K dotazům pod body 10) až 13) dále uvádíme, že působnost a činnosti matričních úřadů definuje zákon o matrikách (viz odpověď k dotazům 1) a 2)).

Vedení řízení před matričním úřadem je v obecné rovině upraveno správním řádem. Zvláštní právní úprava v zákonu o matrikách stanoví specifika pro jednotlivá řízení před matričním úřadem, např. v případě žádosti o povolení změny jména či příjmení apod. V rámci správního řízení je matriční úřad povinen postupovat v souladu s právními předpisy. K obraně před nezákonným úředním postupem pak lze využít veškeré opravné i dozorčí prostředky v souladu se správním řádem.

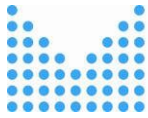
Bezprostředně nadřízeným kontrolním a metodickým orgánem matričních úřadů, jsou krajské úřady, které v souladu s § 4a zákona o matrikách vykonávají ve svém správním obvodu kontrolu výkonu přenesené působnosti na úseku matrik a užívání a změny jména a příjmení.

Otázka odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem je upravena v zákonu č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů. Na základě tohoto právního předpisu lze požadovat náhradu újmy způsobené nezákonným rozhodnutím či nesprávným postupem, k nimž došlo při výkonu veřejné moci.

Z hlediska charakteru zásady „neznalost zákona neomlouvá“ lze v obecné rovině konstatovat, že tato dopadá na všechny subjekty práva. V ideálním případě by tak každý jednotlivec měl znát veškeré zákony a právní předpisy. To mimo jiné znamená, že by se musel se všemi seznámit a porozumět jejich obsahu. Takovýto požadavek by byl s ohledem na neustále se vyvíjející právní praxi, jakož i společenské změny, které vyžadují v některých případech i značné novelizace, nepřiměřený. Z tohoto důvodu se již v minulosti Ústavní soud pokusil ve svém nálezu č. j. Pl. ÚS. 77/2006 ze dne 15. února 2007, dopady této zásady zmírnit. Pro úplnost je však třeba zmínit, že uvedená zásada je uplatňována především vůči adresátům výkonu veřejné správy. Pro samotné vykonavatele veřejné správy, tedy správní orgány, platí zásada legality.

K dotazu uvedenému pod bodem 14) sdělujeme, že matriční úřady postupují v souladu se základními zásadami činnosti správních orgánů podle § 2 - § 8 ve spojení s § 177 odst. 1 správního řádu, jakož i v souladu s postupy a procesy správního řízení.

Základní zásady činnosti správních orgánů zakotvují vázanost orgánů veřejné správy zákony jakož i jinými právními předpisy a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky, jakož i povinnost šetřit práva nabytá v dobré víře a oprávněné zájmy osob, jichž se činnost správního orgánu v jednotlivém případě dotýká.

Veřejná správa je v souladu s § 4 odst. 1 správního řádu službou veřejnosti, současně však správní orgán musí postupovat v souladu s principem proporcionality a vyvažovat při svém rozhodování soukromý zájem účastníka řízení se zájmem veřejným tak, aby přijaté řešení odpovídalo okolnostem daného případu, neboť podle § 3 správního řádu platí, že správní orgán postupuje tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

JUDr. Petr Voříšek, Ph.D.
ředitel odboru